

Bijlage bij raadsvoorstel over evaluatie economisch beleid

Evaluatienota Actieplan Economie 'Werken aan Winsum '2013-2016.

1. Inleiding

Op 20 juni 2013 is door de gemeenteraad vastgesteld het 'Actieplan Economie 'Werken aan Winsum '2013-2016 '.

Voortkomend uit de eerder door uw raad vastgestelde startnotitie Economisch beleid, kent het Actieplan 5 doelstellingen, verwoord in 7 thema's:

1. Stimuleren van lokale ondernemers.
2. Stimuleren van (kleine) startende ondernemers.
3. Optimale toegankelijkheid van de gemeentelijke organisatie (1 loket voor de ondernemer)
4. Versterken van de aantrekkingskracht van onze gemeente voor ondernemers.
5. Economie als middel van verbetering/instandhouding leefbaarheid.

En de 7 thema's:

1. **Verbetering gemeentelijke dienstverlening**
  - Actiepunt 1 - beter leren kennen van gemeente –ondernemers v.v. en ondernemers onderling
  - Actiepunt 2 - verbetering dienstverlening aan bedrijven
2. **Ruimte om te ondernemen.**
  - Actiepunt 3 - bedrijfsruimte(n) voor ondernemers
3. **Bereikbaarheid en infrastructuur**
4. **Groei van het dorp Winsum tot een boodschappencentrum-plus met regionale uitstraling.**
  - Actiepunt 4 - kwaliteitsslag kernwinkelgebied en bedrijventerrein Het Aanleg
5. **Actieve samenwerking**
  - Actiepunt 5 - optimalisatie ondernemersparticipatie, afspraken vastleggen en over gemeentegrens heen kijken
6. **Imago en promotie**
  - Actiepunt 6 - grotere eenduidige naamsbekendheid en helder profiel van de gemeente
7. **Arbeidsmarkt: werkgelegenheid en werkloosheid.**
  - Actiepunt 7 - Werkplein Noord-Groningen
  - Actiepunt 8 - gezamenlijke werkbezoeken gemeente en Werkplein Noord-Groningen

Inmiddels zitten we in het laatste jaar van het Actieplan.

Voor ons reden terug te kijken en vooruit te kijken.

Terug waar het gaat om de voorgenomen acties, vooruit waar het gaat om welke (nieuwe) acties nog opgepakt moeten worden.

Het moment om dat nu te doen is gekozen omdat wij het restant budget voor de uitvoering van het Actieplan willen bestemmen. Daarnaast omdat het Ondernemersplatform een herstart heeft gemaakt en zich heeft geworpen op het Actieplan en de evaluatie en ons daarover heeft geadviseerd.

In deze evaluatienotitie gaan we in op de voorgenomen actiepunten en wat daarvan de stand van zaken is.

Vervolgens wordt geadviseerd hoe met de (nog) niet uitgevoerde actiepunten moet worden omgegaan, c.q. welke nieuwe actiepunten aan de orde zijn. Hierbij maken wij gebruik van het advies van het Ondernemersplatform.

Tot slot staan we ook nog kort even stil bij de cijfers. In het Actieplan stond allerlei statistische informatie. Die is geactualiseerd om te kijken welke ontwikkeling er is geweest. Is de werkgelegenheid toe- of afgenomen, hoe hoog is het werkloosheidspercentage, etc.

Bij de evaluatie laten wij het derde thema uit de startnotitie buiten beschouwing. Dat thema is voldoende uitgewerkt in het door de raad vastgestelde Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan

2. Evaluatie

In bijlage 1 bij deze evaluatienota treft u aan een totaaloverzicht van alle in het Actieplan openomen actiepunten, voorzien van een korte toelichting en de stand van zaken per actiepunt.

Van de voorgenomen 40 acties, zijn inmiddels 23 uitgevoerd, c.q. opgepakt.
Zeven acties zijn in gang gezet, maar nog niet afgerond.
Tien acties zijn nog niet uitgevoerd, c.q. afgerond. Deze zijn in de bijlage gearceerd.

3. Advies met betrekking tot bovenstaande en nieuwe actiepunten

Op ons verzoek heeft het Ondernemersplatform advies uitgebracht over het Actieplan en het vervolg daarvan.

Naast een algemeen deel – waar wij in het raadsvoorstel nog kort op in gaan – adviseert het platform ook over de acties en komt tot een voorstel wat er in de gemeente Winsum zou moeten gebeuren op het gebied van Economische Zaken.

Onderstaand het advies van het platform en onze reactie daarop.

Actiepunt 1 - beter leren kennen van gemeente –ondernemers v.v. en ondernemers onderling

- Doorgaan met de Nieuwsbrieven voor Ondernemend Winsum en de inhoudelijke avonden op regionaal niveau (met de oproep aan de andere ondernemersverenigingen dergelijke avonden van elkaar te bezoeken).
- Het voorgenomen burgemeestersontbijt gaan organiseren als (extra) netwerkmogelijkheid.
- Geen speerpunt meer maken van bedrijfsbezoeken van gemeente en Ondernemersvereniging gemeente Winsum (OVgW) gezamenlijk.

Wij kunnen ons vinden in dit advies. Het idee voor een burgemeestersontbijt stamt uit de tijd dat de burgemeester ook de portefeuille EZ beheerde. Het college gaat vanaf heden gebiedsgericht ontbijten organiseren voor en met ondernemers en daarnaast periodiek op bedrijfsbezoek.

De startersmarkt wordt terecht niet genoemd door het Ondernemersplatform omdat het initiatief daarvoor al lag bij de Kamer van Koophandel.

Mocht de gemeente worden benaderd voor het (mee) organiseren van een dergelijke avond, dan zullen wij daar positief op reageren.

Actiepunt 2 - verbetering dienstverlening aan bedrijven

Het belang van al deze acties, vooral deregulering om het voor de ondernemer eenvoudiger te maken, onderschrijft het platform nog steeds.

In het bovenstaande evaluatieoverzicht hebt u kunnen zien, dat veel dereguleringsaken al zijn opgepakt. Actiepunten 4.1.2.7. (over een gezamenlijke themabijeenkomst van ondernemers en de gemeentelijke organisatie) en 4.1.2.13 (uitwisseling gegevens met KvK) behoeven nog extra aandacht.

De één loket gedachte, toch een belangrijk uitgangspunt in de dienstverlening aan de ondernemers en vorm gegeven door de (extra) ingang voor ondernemers via de Bedrijfscontactfunctionaris, kan volgens het platform meer mee gedaan worden. Bijvoorbeeld door in overlegsituaties te streven naar concrete afspraken die ook binnen redelijke termijn worden uitgewerkt en uitgevoerd.

Maar ook door een lokale ondernemer te laten voelen dat het ondernemersklimaat hier goed is. De startende ondernemers moet duidelijk bij wie hij moet zijn en wie hem of haar kan bijstaan in de wirwar van papieren. De persoon die volgens het Ondernemersplatform zou moeten worden aangewezen om de startende ondernemer daadwerkelijk te helpen, is er al, namelijk in eerste aanleg de bedrijfscontactfunctionaris. Hij kan die ondersteuning leveren of organiseren. Wellicht dat de aanwezigheid van deze functionaris nog meer benadrukt kan worden via onze communicatiekanalen als website en nieuwsbrief.

Actiepunt 3 - bedrijfsruimte(n) voor ondernemers

Het platform vindt alle 4 actiepunten nog steeds belangrijk.

Voor wat betreft de acties 4.2.3.1 en 4.2.3.2 (onze website als forum voor vraag en aanbod van bedrijfsruimte) willen wij het advies van het platform niet volgen en afzien van (verdere) acties voor deze twee actiepunten. Vooral omdat de sector zelf ook geen blijk geeft van interesse en er ook overigens al voldoende mogelijkheden zijn als Funda.nl. Dat laat onverlet dat wij op onze website wel proberen de informatie van aanbod aan bedrijfsruimte actueel te houden.

Samen met de ZZP-sector zullen wij blijven zoeken naar de mogelijkheden voor een bedrijfsverzamelgebouw binnen onze gemeente. V.w.b. de digitale infrastructuur (Breedband) zijn wij afwachting van wat lokale initiatieven oppakken en hebben Provincie en de Economic Board de 'lead'. Daar waar mogelijk – bijvoorbeeld in overleggen met dorps- en wijkverenigingen – zullen wij het belang van het ontstaan van lokale initiatieven benadrukken. Ook in het laatste bestuurlijk overleg met het platform is het belang hiervan benadrukt en is afgesproken dat LTO afdeling Winsum hierin enig voorbereidend werk zal doen t.b.v. het e.v. bestuurlijk overleg. Immers, vooral ook landbouwers hebben belang bij goed en snel internet in het buitengebied.

Actiepunt 4 - kwaliteitsslag kernwinkelgebied en bedrijventerrein Het Aanleg

Het platform vindt alle 7 actiepunten nog steeds belangrijk.

Dat betekent, dat wij de actiepunten 4.4.4.3 (blauwe zone) en 4.4.4.5 (revitalisering van de kom van Winsum) zullen (blijven) oppakken (de andere 5 actiepunten zijn feitelijk al uitgevoerd of is een continu proces).

Voor de maatregelen uit het revitaliseringsplan voor de kom van Winsum:

- a. Ontwerp en realisatie TOP
- b. Wandelroutes in en rond het dorp
- c. Historische wandelroute Winsum en toeristische gids voor de hele gemeente in papieren versie en de historische wandeling ook in een app.
- d. Wandelpad tussen TOP in Winsum-West en Boogplein
- e. Maken en plaatsen van P-verwijsborden
- f. Aanschaf en plaatsing van Informatieportals
- g. Interne verwijzing naar winkelcentra
- h. Upgraden winkelpanden

geldt, dat a, b, c en f gerealiseerd zijn. De toeristische gids wordt binnenkort geactualiseerd.

Wat nog staat te gebeuren is d en f (waarvoor een logisch moment zal worden gekozen, respectievelijk als er een langparkeervoorziening in Winsum-West is en als de blauwe zone (deels) is ingevoerd).

Het is aan de Stichting Promotie Winsum wanneer de tweede Informatieportal aan de noordkant van het dorp zal worden geplaatst (f).

Over de interne verwijzing naar de winkelcentra in centrum en op Het Aanleg (g) willen wij nog overleg hebben met het Ondernemersplatform.

Met het upgraden van de winkelpanden (h) is een aantal jaren geleden een begin gemaakt met een drietal pilots. Slechts één winkelpand is daadwerkelijk aangepakt. Onze inschatting is, dat dat te maken heeft met de kosten. Overwogen zou kunnen worden een eenmalige bijdrageregeling in het leven te roepen op grond waarvan ondernemers een kleine bijdrage in deze kosten zouden kunnen krijgen.

Actiepunt 5 - optimalisatie ondernemersparticipatie, afspraken vastleggen en over gemeentegrens heen kijken.

Hiervan zegt het platform dat dit zijn vervolg kan krijgen in het doorgestarte Ondernemersplatform. Wij zullen de thema's onder dit Actiepunt dan ook bespreken met het platform. Samen met het platform zullen wij zoeken naar de onafhankelijk voorzitter. Daarnaast zullen wij de toeristische sector voorstellen voor wat betreft de participatie op te gaan in het Ondernemersplatform en daar als sector ook zitting in te nemen.

Actiepunt 6 - grotere eenduidige naamsbekendheid en helder profiel van de gemeente

Het platform onderschrijft de thema's nog steeds.

Wel stelt het de vraag of de gemeente daadwerkelijk in staat is in haar eentje zich duidelijker te profileren.

Bij het evaluatieoverzicht hebt u kunnen lezen, dat wij twee organisaties die daar mee bezig zijn, blijven ondersteunen. Tevens hebt u kunnen lezen, dat het platform terecht deze vraag stelt en dat deze vraag met nee moet worden beantwoord.

Een grote imagocampagne achten wij in het licht van de naderende herindeling niet zinvol. Winsum is en blijft vooral een woongemeente. Maar dat wil niet zeggen – zoals ook in het Actieplan staat – dat economie niet aan de orde zou moeten komen. Daar waar mogelijk zullen wij instrumenten gebruiken om aan de (economische)profilering te werken. De nieuwsbrief is daar één van alsmede deelname aan de Noordelijke Promotiedagen.

Actiepunt 7 - Werkplein Noord-Groningen

Het platform onderschrijft deze acties. In bijlage is aangegeven dat de werkgeversbenadering en de werkgeversondersteuning werkt. Deze werkwijze continueren door het Werkplein Noord-Groningen.

Actiepunt 8 - gezamenlijke werkbezoeken gemeente en Werkplein Noord-Groningen

De voorgenomen acties worden prima gevonden door het Platform. De gezamenlijke werkbezoeken zijn nog een optie en iets om samen met het Werkplein nog eens naar te kijken.

Aanbevelingen Ondernemersplatform

Na het advies op de onderscheiden actiepunten, komt het Ondernemersplatform met de volgende aanbevelingen:

1. Rode draad in de adviezen en aanbeveling van het Ondernemersplatform is 'grote samenwerking van alle betrokken partijen om snel aan de slag te gaan'. Ondernemers moeten zich professioneler gaan gedragen en zelf verantwoordelijkheid nemen. Gemeentebestuurders moeten problemen niet politiseren maar boven de partijpolitiek uit stijgend problemen oplossen. Daarbij moet er durf zijn (soms) ingrijpende besluiten te nemen.
2. In die brede samenwerking kunnen partijen aanschuiven als vastgoed eigenaren (verhuurders), huurders, gemeente, provincie, aanwonenden, Stichting Promotie Winsum, Stichting Promotie Waddenland en uiteraard de partijen die in het Ondernemersplatform vertegenwoordigd zijn.
3. Vanuit die brede samenwerking moeten de problemen worden aangepakt. Volgens het platform zijn de voornaamste uitdagingen het "redden" van de Hoofdstraat O als een belangrijke verbinding tussen de beide haltes van ons haltermodel, de potentie van het toerisme in onze gemeente meer uitnutten en in zijn algemeenheid een toekomstbestendig koopcentrum Winsum realiseren.

De aanbevelingen zijn voor alle dorpen gelijkloidend. De overige aanbevelingen van het platform, zoals het oplossen van het parkeerprobleem, het ontwikkelen van Winsum-West en snel Breedband internet wordt al invulling aan gegeven. De oproep van het platform op deze thema's onderschrijven wij van harte.

Resumerend kunnen wij ons vinden in de meeste adviezen en aanbevelingen van het platform, maar willen ook zo snel mogelijk daarover met het platform in gesprek.

Wij hebben – net als het platform – wel ideeën over speerpunten voor de komende tijd en inzet van middelen daarvoor. Wij willen daar echter eerst met het platform over spreken. Daarbij willen wij ons er

vooral van vergewissen dat er breed draagvlak/ commitment is bij de, liefst alle, ondernemers. Wij zien nu nog teveel een afwachtende houding en een te grote afhankelijkheid van de gemeente. Iets wat het platform zelf ook al aan geeft.

4. Actualisatie statistische informatie

Bij de vaststelling van het Actieplan hebben wij een statistische schets gegeven van de gemeente Winsum op diverse onderdelen.

Dat hebben wij nu – 3 jaar na dato – herhaald om te kijken of daar ook een ontwikkeling in is te zien. In bijlage 2 bij deze nota treft u die informatie aan.

Samengevat geeft dat het volgende beeld.

De *werkgelegenheid* steeg in de jaren tot en met 2011 nog voortdurend. Vanaf 2011 tot nu is er sprake van een dalende lijn: een afname met 6%. Dit komt vooral door de afname van de parttime banen.

Gekeken is ook in hoe het zit met de *banen per sector*.

Qua grootte zijn dat nog dezelfde sectoren als in 2013:

1. Zorg
2. Handel
3. Zakelijke dienstverlening
4. Landbouw
5. Onderwijs

Ten opzichte van 2013 hebben landbouw en zakelijke dienstverlening van plek geruild in de rangorde.

Winsum was en is een echte *forensengemeente*. Klopt dat beeld nog steeds?

Ja, met dien verstande dat het percentage buiten de gemeente werkenden met 2% is afgenomen t.o.v. 2013 en het aantal werkenden in de gemeente Winsum met 2% is toegenomen.

Niet alleen is gekeken naar het aantal banen per sector, er is ook gekeken naar het *aantal bedrijven per sector en de personele omvang*. Totaal 1.060 bedrijven.

Zakelijke dienstverlening en de landbouw kennen nog steeds de meeste bedrijven.

Zakelijke dienstverlening lijkt de enige sector zijn die is gegroeid qua aantal bedrijven t.o.v. 2013. De rest is afgenomen of ongeveer gelijk gebleven.

Van die 1.060 bedrijven heeft 58 % slechts 1 werknemer en nog eens 30% heeft 2-4 werknemers. Het percentage van 58% ligt 7% lager dan in 2013. Het andere percentage is iets gunstiger dan in 2013

Het hoofdstuk *werkloosheid* schets nog steeds een redelijk positief beeld van Winsum. Met 747 werkzoekenden in januari 2016 zitten wij nog steeds op of onder het landelijke percentage en ver onder het percentage van de hele provincie. Van die 747 is 41% ouder dan 50 jaar; landelijk is dat 39%. Wat voorts opvalt is het (relatief) hoge opleidingsniveau van de werkzoekenden. Bijna de helft heeft een opleiding op MBO-niveau (tegen landelijk 40%). De groep zonder startkwalificatie (alleen Basisonderwijs en/of VMBO) is daarentegen flink kleiner dan het landelijke cijfer.

Het zelfde positieve beeld is er met betrekking tot het werkloosheidspercentage. Ons percentage ligt in januari 2016 op 8,8 (ter vergelijking: maart 2013 was 7,7) maar is nog steeds gunstig t.o.v. het landelijke cijfer en de gemeenten om ons heen. Alleen in Bedum ligt het percentage lager.

In het verlengde daarvan is ook het beeld van de uitkeringsgerechtigden (WWB-ers) positief. Weliswaar is het aantal t.o.v. 2012 gestegen van 216 naar 284 (december 2015). Maar dat steekt nog steeds gunstig af t.o.v. het landelijke beeld en het provinciale beeld.

Tot slot is nog de informatie over het *aantal inwoners*, de *woningvoorraad* en de *gemiddelde huishoudgrootte* geactualiseerd.

T.o.v. 2012 zijn alleen de dorpen Tinallinge en Feerwerd iets gegroeid en zijn wij als totale gemeente gekrompen.

De woningvoorraad in de gemeente Winsum is tussen 1960 en 1990 flink toegenomen, m.n. door de gemeentelijke herindeling van 1-1990. Vanaf 1990 neemt de voorraad geleidelijk toe.

De gemiddelde huishoudgrootte tot slot ligt in Winsum nog steeds boven het landelijk gemiddelde (2,36 in 2015 tegenover 2,20 voor heel Nederland) maar is in de laatste jaren wel sterker afgenomen.

Resumerend is het beeld nog steeds redelijk positief m.b.t. de economische sector.

5 Actiepunten komende periode

Met betrekking tot het verdere vervolg en ook de bestemming van het Uitvoeringsbudget zijn de wensen van het Ondernemersplatform bekend en hebben ook wij daar ideeën over. Zowel het idee van een 'centrummanager' als een vervolg op het project 'verbeteren uitstraling winkelpanden' zien we wel zitten en zijn we bereid hier voorhands respectievelijk 30.000 en 20.000 euro te reserveren uit het restantbudget. Op dit moment doen wij daar nog geen concrete voorstellen voor. Wij willen daar eerst beter over in gesprek met het Ondernemersplatform. Met name de vraag over de inzet van de ondernemers zelf willen wij daar aan de orde hebben.

Een uitzondering maken wij voor het volgende twee thema's:

Noordelijke Promotiedagen

In 2010 hebben wij als gemeente Winsum, gezamenlijk met 10 ondernemers uit de gemeente een eigen plein Winsum op de beurs gehad.

Vooraf ook vanwege onze profilering – zie elders in deze notitie – maar ook vanwege de netwerkvorming, is het gezamenlijke gevoel van gemeente en Ondernemersplatform dat wij in november 2016 opnieuw op de beurs zouden moeten staan. Het voortouw daarin is genomen door het Ondernemersplatform. Net als toen geldt nu wat ons betreft nog steeds als voorwaarde, dat de gemeente alleen mee doet als er voldoende bedrijven meedoen. Voorhands gaan we uit van minimaal 10. De ondernemersvereniging zijn gevraagd deze bedrijven te zoeken.

De kosten van een plein Winsum worden geraamd op € 20.000, -. Het is redelijk, dat wij de helft van deze kosten voor onze rekening nemen. Iedere deelnemer moet vervolgens zelf zorgen voor de aankleding van zijn eigen stand. Voor ons betekent dit, dat wij als gemeente ook kosten moeten maken om het in 2010 gemaakte promotiemateriaal te updaten.

Totaal denken wij daarom een budget van € 15.000, - nodig te hebben.

Toeristische bewegwijzering

Voor de toeristische sector is door de gemeenteraad in 2012 vastgesteld het 'Startdocument toeristische beleidsontwikkeling'. In BERAP's daarna is aan de gemeenteraad aangegeven, dat verreweg de meeste voorgestelde acties zijn uitgevoerd. Nog één voornaam punt resteert, namelijk de toeristische bewegwijzering.

In het startdocument is aangegeven, dat uit een enquête onder de R&T ondernemers blijkt, dat toeristische voorzieningen en attractiepunten niet altijd goed vindbaar zijn.

Vandaar dat wij een advies hebben laten opstellen hoe deze bewegwijzering verbeterd kan worden. In de 'slip-stream van dit proces hebben wij ook gekeken naar de utilitaire bewegwijzering.

Wij verwachten dat tegelijk met de vormgeving van de bewegwijzering van de toeristische sector, tegelijkertijd een sanering kan plaats vinden van niet alleen de toeristische bewegwijzering, maar ook van de utilitaire bewegwijzering.

Omdat de R&T sector in deze evaluatienotitie nog nadrukkelijker dan in het verleden (ook) onderdeel is van de economische sector, achten wij het verdedigbaar dat deze kosten uit het EZ budget worden gedekt.

Voorhands gaan wij uit van een benodigd budget van € 21.000, -, zijnde de geraamde kosten in het advies, verhoogd met kosten voor een verbeterslag van een drietal plattegrondkasten en rekening houdend met een post onvoorzien.

6. Financiën

Onderstaand het financieel overzicht.

Het jaarlijks budget voor uitvoering van het Actieplan is € 5.000,--

Saldo 1-1-2016		22.430,17
Overheveling budget 2015		103.437,00
Beschikbare budget 2016		125.867,17
Bestedingen t/m 17-3-2016		-8.668,07
1e Sub-totaal beschikbare budget		117.199,10
Verplichtingen:		
* resterende maatregelen vitalisering kom Winsum	-17.745,00	
* MKB contributie	-200,00	
* Actieplan overig	-4.600,00	
* Bijdrage Ondernemershuis N-Gr 2017	-3.563,42	
* Procesbegeleiding R&T bewegwijzering	-900,00	
* Optioneel kosten procesbegeleiding fase 2 R&T bewegwijzering	-3.000,00	
		-30.008,42
2e sub-totaal beschikbare budget		87.190,68
Voorgestelde nieuwe bestemmingen		
* Toeristische bewegwijzering	-21.000,00	
* Noordelijke Promotiedagen	-15.000,00	
* Reservering centrummanager	-30.000,00	
* Reservering bijdrageregeling verbetering uitstraling winkelpanden	-20.000,00	
		-86.000,00
Saldo		1.190,68

Bijlagen:

- Bijlage 1 - Evaluatie actiepunten uit Actieplan
- Bijlage 2 - Actualisatie statistische gegevens